

Kunnskapsgrunnlaget og felles overvåkingsprogram

Julie Marie Andersen
Seniorrådgjevar
Miljøavdelinga



Statsforvaltaren i Vestland



29.12.2022



Kva skal eg snakke om?

- Kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett
 - kva bygger det på?
- Når skal ein bruke Vann-Nett?
- Oppdatering av tiltaksstatus
- Overvåkingsprogram



Foto: Torgeir Kårbø



Kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett

1. Karakterisering

- Inndeling i vassførekategorier
- vassstype
- Påverknad og grad av påverknad
- Miljøtilstand
- miljømål

2. Klassifisering – *tilstand*

- Datagrunnlag – Vannmiljø
- Miljøtilstand

3. Tiltak og tiltaksgjennomføring

4. Overvaking

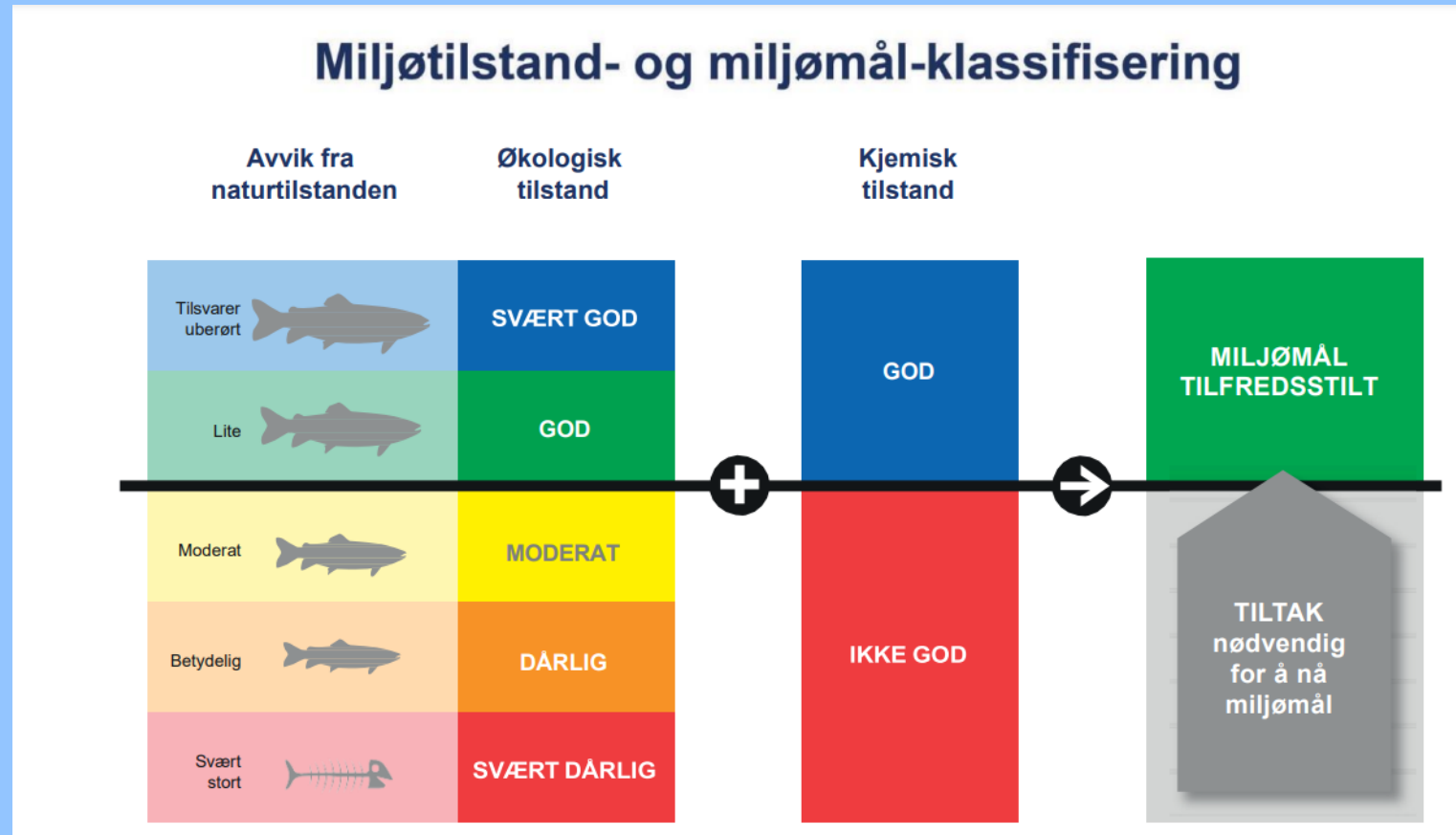




Klassifisering av vassførekomstar

Hovedprinsippet:

Økologisk tilstand i ein vassførekomst skal klassifiserast på grunnlag av biologiske kvalitetselement (KE), med fysiske og kjemiske forhold som støtteparametalar (ikkje grunnvatn).





Når skal man bruke Vann-Nett?

- tiltak som kan forårsake avrenning eller utslepp til ein resipient. Det kan vere ein bekk, eller ein fjord. De skal vite korleis tiltaket påverkar den spesifikke vassførekomsten.
- Viss kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett er tynt, så vil ikkje det si at det er greitt å forureine. Meir kunnskap eller føre var!
- Vassforskriftas § 12 skal vurderast for ny aktivitet eller nye inngrep. Det er krav i forskrifta om å gje begrunnelse i vassforvaltningsplan der tiltak er gjennomført eller løyve er gitt etter vurdering av §12.
- For større tiltak skal omsynet til vatnet vere vurdert nøye allereie i planarbeidet.
- Samla belastning



Tiltaksstatus

- Ved gjennomførte tiltak skal dette kvitterast ut i Vann-Nett
 - «starta» «ferdig» eller også «avvist»
- Viss avvist så må dette grunnast og nytt tiltak leggast inn
 - ei vassførekest med dårlegare enn god tilstand kan ikkje stå utan tiltak.
- Viktig å ha ei rutine på dette arbeidet, og ei god dialog med vassområdekoordinatoren.
- Tiltaksplan



Korleis betre økologisk tilstand via miljøavdelinga sitt arbeid?



- Kontinuerleg vurdering av utslepp/tiltak
- **Krav om overvaking** i løyver
- Særskilte vilkår der resipienten er spesielt sårbar
- **Tilsyn**
- **Myndigheitspålagt overvaking** etter krava i vassforskrifta – alle bransjar (fangar opp dei som ikkje har krav i løyva)
- Felles **overvakingsprogram** – heile kysten fram mot 2027 – samla belastning – **spleiselag** mellom SF, kommunar og verksemdar
- «**Eutrofi-program**» - ferskvann – **spleiselag** mellom SF og VOK

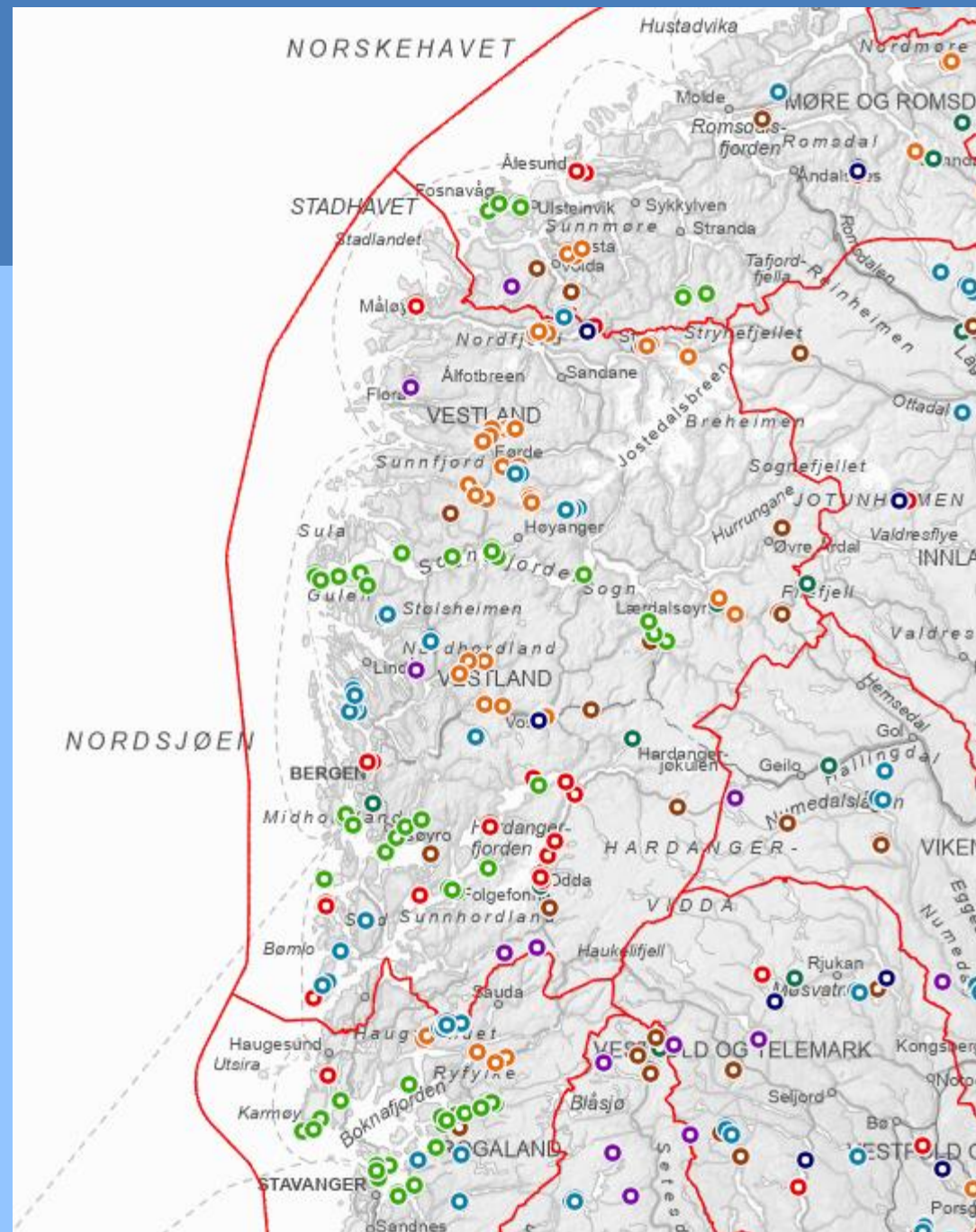


Foto: Torgeir Kårbø

Basisovervåking

Miljødirektoratet:

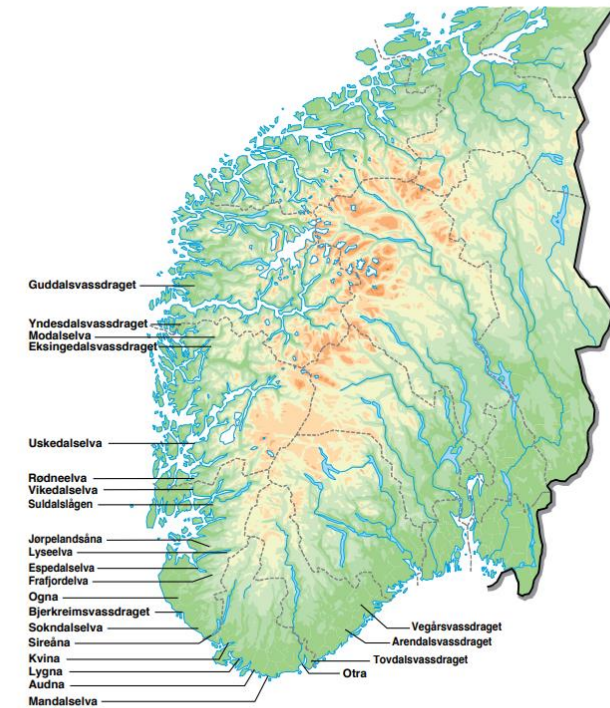
- ✓ Vannlokaliteter basisovervåking
- ✓ Økosystemovervåking i kystvann
- ✓ Økosystemovervåking i ferskvann
- ✓ Økosystemovervåking i store innsjøer
- ✓ Miljøgifter i kystområdene
- ✓ Miljøgifter i innsjøer
- ✓ Referanseelver
- ✓ Elveovervåking
- ✓ Forsuringsovervåking
- ✓ Grunnvannsovervåking



Eksempel - kalking

- Forsuring - problem i Vestlandske vassdrag.
 - Hovudtiltaket er «internasjonale forhandlingar».
- Men:
- Miljødirektoratet brukar om lag 6 millionar kroner kvart år på kalking i 5 vassdrag i Vestland
 - Uskedalselva,
 - Ekso,
 - Modalselva,
 - Frøysetvassdraget og
 - Flekke-Guddalsvassdraget)
 - 400 000kr per år til tiltaksovervaking

Oversikt over laksevassdrag



Kalkdosereren i Frøysetelva (Yndesdalsvassdraget) i Masfjorden kommune i vassområde Nordhordland



Eutrofiprogrammet

- Elver og vatn i Vestland 2022-2027
- Følgje utviklinga i vassførekomstar som har for dårleg vasskvalitet grunna avrenning frå spreidde avløp og frå landbruk før, under og etter gjennomføringa av tiltak.
- I tillegg er det det inkludert viktige vassførekomstar der det er trong for å få meir informasjon om tilstanden (problemkartlegging).
- Botndyr, begroing, vasskjemi og planteplankton
- Finansierast av vassområdene og Statsforvaltaren

Sjekker vannkvaliteten i elver og bekker i hele fylket



PRØVETAKING: I Kvernabekken ytterst på Grimstad er Marte Bakka Haugen (tv) og Silje Wold Hereid i ferd med å innbente vannprøver.

Foto: Trygve Hellestræ

GRIMSTAD: Statsforvalteren sender konsulenter ut i felt for å skaffe seg oversikt over fylkets elver, vann og innsjøer.

Av Trygve Hellestræ
trygve@fanaposten.no

– Vi skal ha rent vann i Norge, sier Silje Wold Hereid.

Hun er miljørådgiver i Faun Naturforvaltning, og er hyret inn for å sjekke ut vannkvaliteten på vegne av Statsforvalteren i Vestland.

– Vi har vært i bekker og elver fra Sveio i sør, og nesten helt opp til Møre og Romsdal, sier Hereid.

Nylig tok hun og kollega Marte Bakka Haugen turen til Grimstad og hentet inn vannprøver fra Kvernabekken.

– Alt vann skal kartlegges, og kvaliteten skal minst være på nivå «god» eller «svært god», forklarer Hereid.

Kartlegging

Bakgrunnen for prøvetakingen er

» Målet er å sikre god vannkvalitet for fremtiden

Joachim Holmøyvik

EUs vanddirektiv, som skal sikre en felles og bærekraftig vannpolitikk i Europa.

– Totalt blir det tatt fire vannprøver fra samme sted i løpet av året, slik at vi kan se på verdiene over lengre tid, sier Hereid.

Årets utvalgte vannkilder er ikke nødvendigvis de samme som ble sjekket i fjor.

– Det er store geografiske områder som kartlegges, og da er det viktig å få et representativt oversiktsbilde over tid.

Oppsyn

For å kunne levere en presis rapport om vannets tilstand, blir prøvene analysert ned til minste detalj.

– Vi sjekker både vannkjemi, og biologiske prøver som alger og insekter, sier Hereid.

Noen typer alger kan brukes som indikatorer på at det er kloakk som har havnet på ville veier.

– Derfor overvåker vi spredt avløp fra bebyggelse og avrenning fra landbruk. Dette er selvsagt noe vi ikke ønsker skal finnes i elver og vann.

Mandatet

Det er Statsforvalteren som har sendt konsulente ut i felt for å få oversikt over fylkets elver, vann og innsjøer.

– Enkelt og greit handler dette om at alle vannforekomster skal ha god tilstand. Og hvis det er problemer, må det innføres tiltak for å bedre vannkvaliteten, sier Joachim Holmøyvik.

Han er seniorrådgiver i miljøavdelingen hos Statsforvalteren i Vestland, og forteller at det

kommer inn funn som krever oppfølging.

– Det er dessverre en del vann som trenger tiltak, av mange forskjellige grunner. Og en av årsakene bak tiltak, er uønsket avrenning fra avløp og landbruk.

Prosjektet har hentet inn data flere år, og neste fase løper frem til 2027.

– Målet er å sikre god vannkvalitet for fremtiden, og å opprettholde det biologiske mangfoldet for alt som lever i vannet.

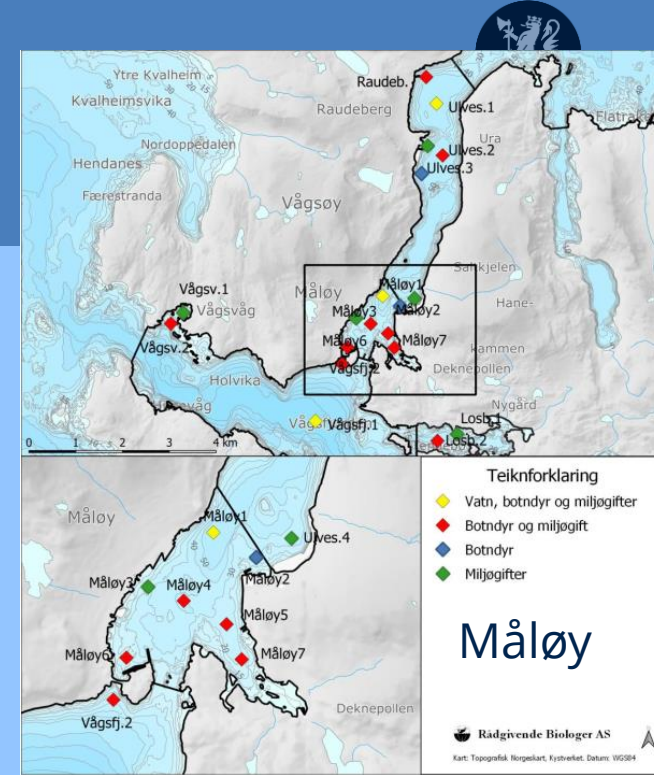


ALGERPRØVER: Prøvene skal gi Statsforvalteren et oppdatert bilde på hvordan det står til med vannkvaliteten i fylket.

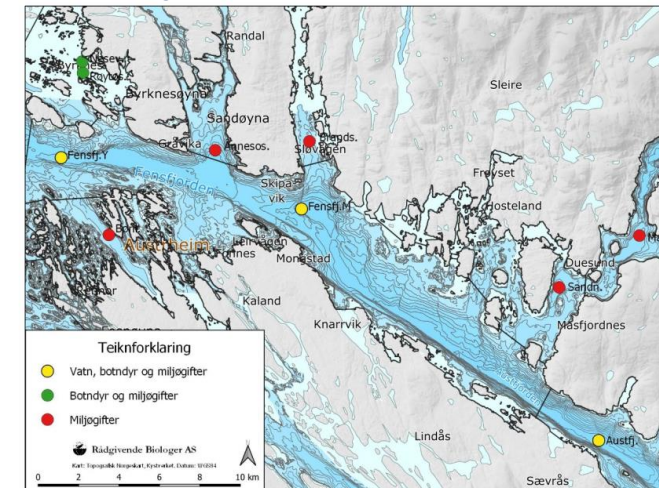
Overvåkingsprogram - kyst

- **Fensfjorden** – startet i juni 2022 – Rådgivende Biologer – slutt juni 2025
- **Florø** – Startet opp i desember 2022 – STIM – slutt desember 2025
- **Måløy** – Startet opp i desember 2022 – STIM – slutt desember 2025

Florø:



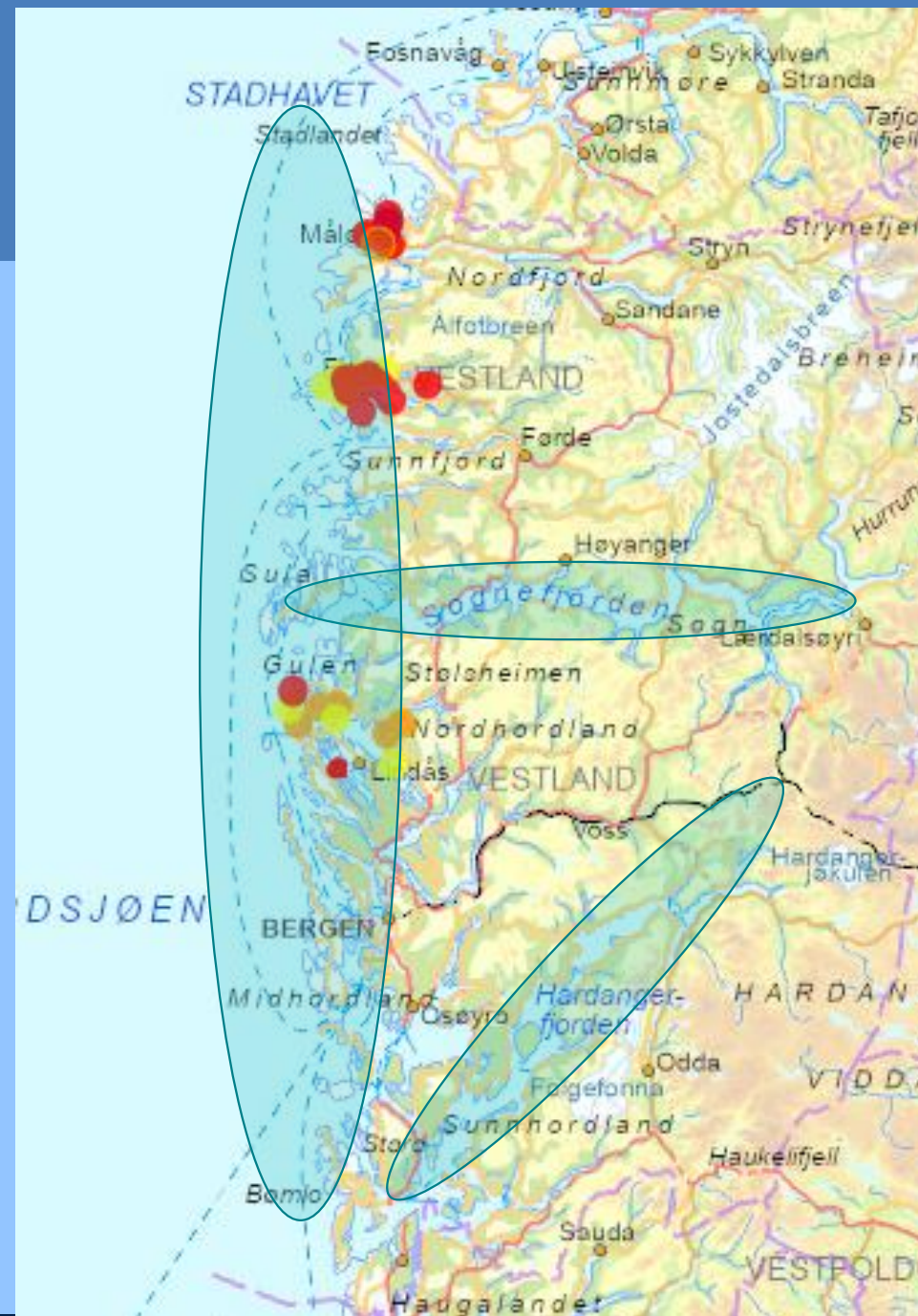
Fensfjorden:

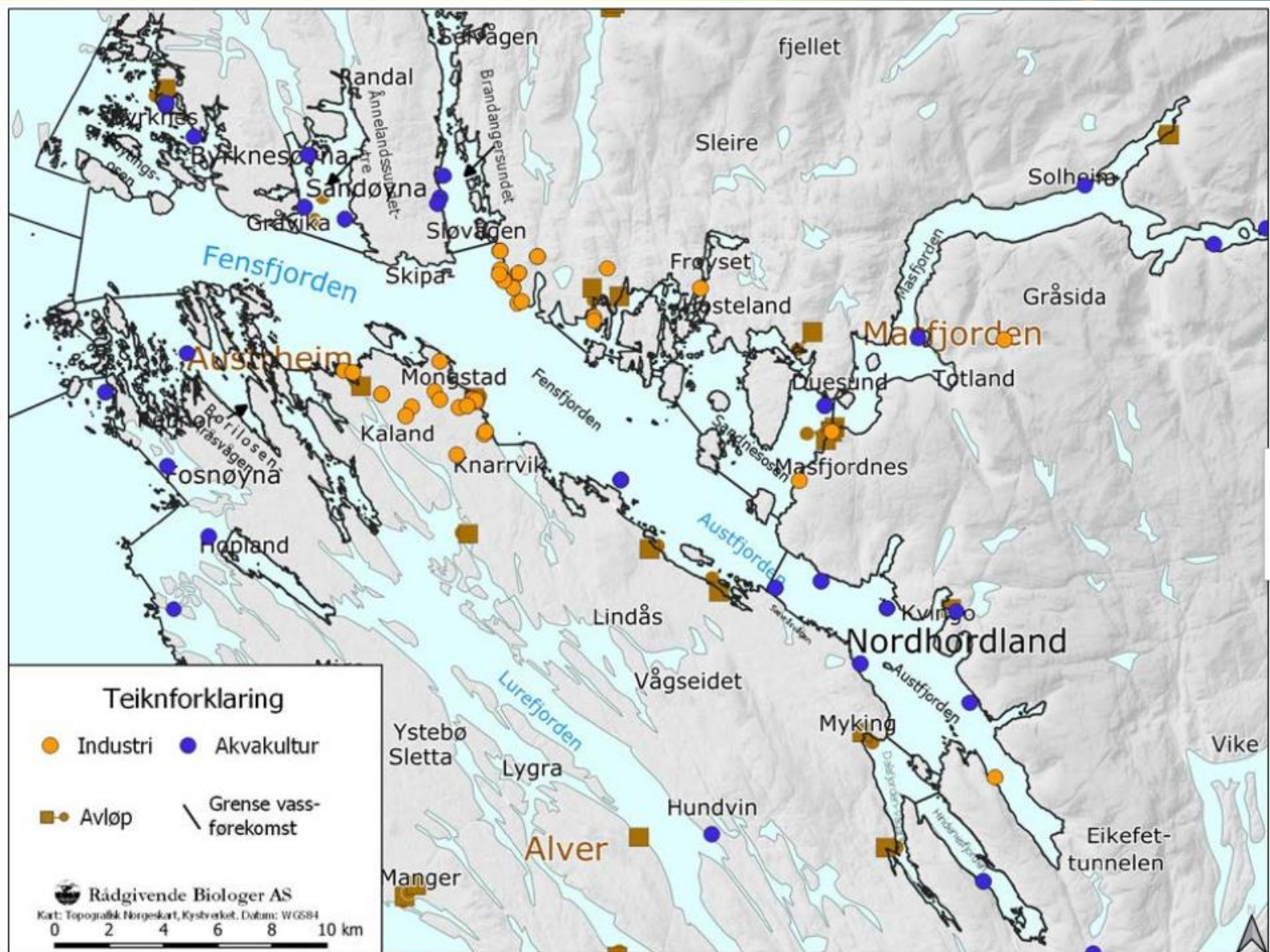


Figur 2. Oversikt over stasjoner og kva type granskingar som skal gjerast.

Overvåkingsprogram - kyst

- **Fensfjorden** – startet i juni 2022 – Rådgivende Biologer – slutt juni 2025
- **Florø** – Starter opp i desember 2022 – STIM – slutt desember 2025
- **Måløy** – Starter opp i desember 2022 – STIM – slutt desember 2025
- **Hardangerfjorden** – Program des 22
- **Sognefjorden** – Program des 22
- **Resten av kysten** - Utarbeidelse av stasjonsnett ute på konkurranse nå.





Figur 1. Oversikt over vassforekomstlar i Fensfjordensystemet med industri, akvakultur og avløpsreinseanlegg vist i kartet.

Julie Marie Andersen
seniorrådgjevar
fmhojua@statsforvalteren.no



Statsforvaltaren i Vestland

Facebook @SFVestland
Twitter @SFVestland
LinkedIn @SFVestland

Abonner på nyhende www.statsforvaltaren.no/vl

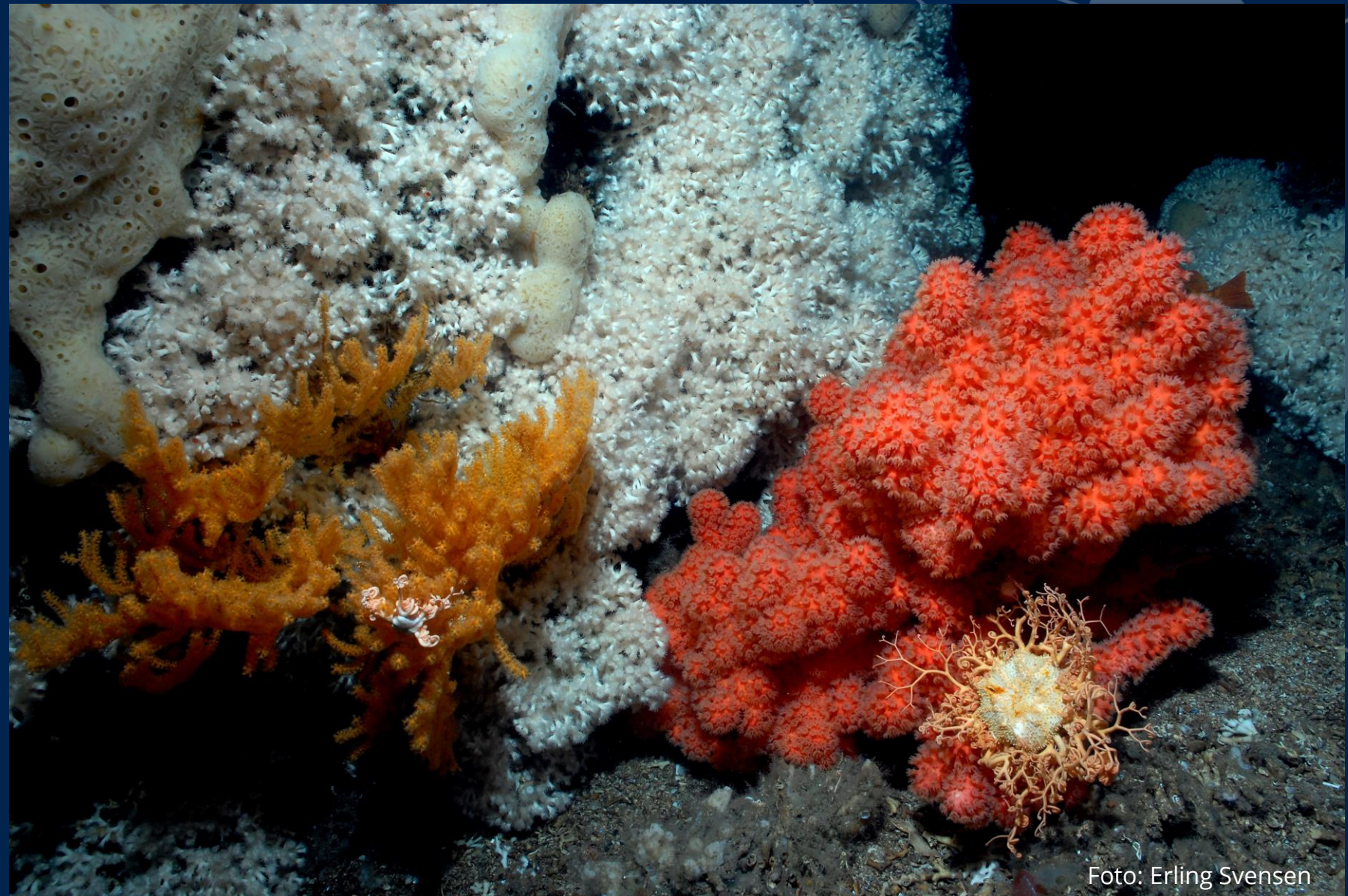


Foto: Erling Svensen